

DERECHO, ECONOMÍA Y DIGITALIZACIÓN: EL IMPACTO DE LA INTELIGENCIA ARTIFICIAL, LOS ALGORITMOS Y LA ROBÓTICA SOBRE EL EMPLEO Y LAS CONDICIONES DE TRABAJO

Autor: Pérez del Prado, Daniel (2023)

Editorial: Tirant lo Blanch, 231 págs.

A evolución da tecnoloxía e o seu impacto no traballo foi e é unha cuestión amplamente discutida polos estudosos do Dereito durante os últimos anos. Con todo, o desenvolvemento de novos sistemas innovadores suscitou un cambio de escenario, onde as tecnoloxías baseadas en algoritmos son cada vez máis sofisticadas, permitindo que hoxe falemos de intelixencia artificial e robótica. Ademais, o tratamento dos efectos destes novos desenvolvementos adoita levarse a cabo dende unha perspectiva disciplinar única, o que supón deixar de lado aspectos relevantes que interactúan e se afectan entre si dende distintas ramas de coñecemento.

O profesor Daniel Pérez del Prado, estudoso do Dereito do Traballo e da Seguridade Social, brinda a través da obra que aquí se comenta, unha ruptura con este enfoque illado, levando a cabo unha análise interdisciplinar da materia e examinando como aquel resulta de aplicación ao dereito do Traballo e da Seguridade Social, así como ao dereito do Emprego. Coa súa contribución científica, o profesor Pérez del Prado continúa desenvolvendo a súa liña de investigación no ámbito das tecnoloxías, con publicacións como "Los tradicionales conceptos de trabajador y empresario en un mundo digital" no libro *Cambio tecnológico y transformación de las fuentes laborales* da editorial Tirant lo Blanch ou "La seguridad social ante los nuevos riesgos derivados de la digitalización" no libro *Las transformaciones de la Seguridad Social ante los retos de la era digital*, da editorial Laborum.

O autor desenvolve a súa obra a través de tres bloques temáticos diferenciados.

O primeiro capítulo, titulado "La especial relación entre el Derecho social, la economía y el análisis económico", introduce a estreita conexión entre o Dereito do Traballo e da Seguridade Social e a Economía, a través dunha argumentación teórico-práctica. A este respecto, salientase a necesidade de ter en conta outras disciplinas, como a Socioloxía, a Economía e a Política, na metodoloxía xurídica. Iso xustifícaa a través de distintas perspectivas teóricas.

Destaca o autor que a inclusión no dereito Social de instrumentos propios doutras disciplinas como as sinaladas ofrecen a oportunidade de apoiar as teses xurídicas e distanciar a premisa de que o Dereito é unha ciencia menor, polo feito de dispoñer dun destacado compoñente subxectivo. Así mesmo, advírtese, que non só a disciplina xurídica bebe doutras disciplinas, senón que estas tamén o fan do Dereito. No caso da Economía, disciplina na que o profesor se focaliza, pode observarse como o mercado de traballo vese afectado polo Dereito, pois en función da regulación e as políticas que se establezan existirá unha maior creación ou destrución daquel, afectando á Economía do mercado.

No capítulo segundo "El impacto de la digitalización sobre empleo" o autor comeza considerando cara a que tipo de sociedade avanzamos en materia de emprego como consecuencia do cada vez máis acelerado desenvolvemento tecnolóxico, isto é, se imos cara a unha sociedade do lecer na que o desemprego é quen goberna ou se os cambios van ser maiormente cualitativos e vinculados á propia estrutura do emprego.

O avance da dixitalización supón, por tanto, un reto en materia de políticas de emprego, o que conduce ao Prof. Pérez del Prado a efectuar un estudo das políticas de formación, intermediación e prospección laboral, de fomento ou incentivo e, por último, de autoemprego; analizando o modo en que estas se ven afectadas pola tecnoloxía, ao mesmo tempo que reflexionando como os novos avances poden supoñer unha oportunidade para as políticas de emprego. Isto expónse claramente respecto das políticas de intermediación e prospección laboral.

O estudo da gobernanza das políticas de emprego no contexto da dixitalización pon fin a este segundo capítulo, onde se analizan os problemas que tradicionalmente padeceu o noso país respecto da gobernanza e como todos eles poden ou non reconciliarse co proceso tecnolóxico actual.

Por último, o capítulo terceiro "El impacto de la digitalización sobre las condiciones de trabajo" analiza os efectos da introdución dos novos desenvolvementos tecnolóxicos nos traballadores e na forma de levar a cabo a prestación laboral; polo tanto, pásase do prisma cuantitativo do emprego a un cualitativo. Neste sentido, o Prof. Pérez del Prado examina aspectos específicos da relación de traballo que se ven intensamente afectados pola dixitalización, como son a estabilidade no emprego, o tempo de traballo, o lugar de traballo, a prevención de riscos laborais e os dereitos fundamentais. Do estudo de todo iso, advirte que, a pesar dos importantes beneficios potenciais que estas tecnoloxías poden brindar, tamén supoñen numerosos retos para os traballadores e o lexislador, que haberá de regularlos.

En concreto, no que respecta aos dereitos fundamentais, o autor identifica a afectación ao dereito á protección dos datos persoais, a intimidade e a privacidade, á non discriminación e ao dereito á honra. O conxunto do estudo nesta materia é realizado dende tres perspectivas, a da intelixencia artificial, a robótica e o metaverso.

A obra comentada presenta os puntos críticos do desenvolvemento tecnolóxico dende un enfoque amplo, que outorga ao lector a posibilidade de observar os seus efectos dende a perspectiva do emprego, a seguridade social e as condicións de traballo. O compoñente económico e, en definitiva, interdisciplinar do estudo destas cuestións engade un gran valor á obra do profesor Pérez del Prado.

O avance e implementación de tecnoloxías cada vez máis complexas no ámbito do traballo, como a intelixencia artificial e a robótica, obrigan o xurista a non quedar dentro da disciplina legal e dotarse dunha visión global do fenómeno da dixitalización. Non cabe dúbida de que a contribución científica aquí apuntada será de esencial lectura para a comprensión das oportunidades e retos que caracterizan o

contexto laboral actual, onde a tecnoloxía é xa un compoñente máis.

NOELIA DE TORRES BÓVEDA

Profesora Axudante de Dereito do Traballo e da Seguridade

Social

Universidad Complutense de Madrid

noelidet@ucm.es